

Verkostot, työkalut ja tietolähteet

Kunnat kestävän kehityksen toteuttajina –webinaaria järjestämässä oli useita kuntaverkostoja, sekä kuntien omaa kehitystoimintaa tukevia organisaatioita ja ohjelmia. Kurkkaa alta miten eri verkostojen toimintaan voi tulla mukaan tai mistä löytyvät tärkeät työkalut ja ajankohtaiset julkaisut avuksi kunnan kestävyystekoihin!

Kestävä kaupunki -ohjelma

KESTÄVÄ
KAUPUNKI

Ympäristöministeriön Kestävä kaupunki -ohjelma edistää kaupunkien ja kuntien kestävä kehitystä sekä käytännön kaupunkikehittämisen että strategisen johtamisen tasolla. Ohjelma muodostaa kaikille kaupungeille, kunnille ja kestävän kaupunkikehityksen edistäjille avoimen kumppanuusverkoston, jonka yhteisenä työskentely- ja yhteydenpitoalustana toimii Virtuaalikortteli, jossa voit verkostoitua sekä etsiä tietoa ja tukea kaupunkien kestävyshaasteiden taklaamiseen. Tervetuloa mukaan kehittämään kestäviä kaupunkeja yhdessä! Tutustu ohjelmaan osoitteessa www.kestavakaupunki.fi, pysy ajan tasalla ajankohtaisista tapahtumista tilaamalla ohjelman [uutiskirje](#) ja osallistu haasteiden tunnistamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen [Virtuaalikorttelissa](#).

Kuntademokratiaverkosto

Avoimen Kuntademokratiaverkoston toimintaan ovat tervetulleita kaikki kuntien, valtionhallinnon ja kansalaisyhteiskunnan toimijat. Verkosto kehittää ja vahvistaa kuntademokratiaa sekä tarjoaa väylän eri toimijoiden vertaisoppimiselle. Verkoston toiminta lähtee verkoston jäsenistä. Kuntaliitto koordinoi toimintaa. Verkosto järjestää tapaamisia, joista viimeisimmissä on käsitelty sosiaalisesti kestäviä kaupunkeja ja kuntia sekä osallisuuden johtamista ja resursseja kunnissa. 20.8.2020 on tulossa yhdessä Kestävä kaupunki -ohjelman kanssa järjestettävä tapaaminen jatko-osaksi 7.5. iltapäivän osallisuutta käsittelevälle työpajalle. Katso edellisten tapaamisten materiaalit ja lue lisää [täältä](#)! Katso myös [videolta](#), miksi verkostoon kannatta tulla mukaan (video alle 3 min).

Circwaste – Kohti kiertotaloutta

”[CIRCWASTE – Kohti kiertotaloutta](#)” on seitsenvuotinen hanke, joka edistää materiaalivirtojen tehokasta käyttöä, jätteen synnyn ehkäisyä ja materiaalien kierrätystä. Tavoitteena on luotsata Suomea kohti kiertotaloutta ja toteuttaa valtakunnallista jätesuunnitelmaa. CIRCWASTE on 20 kumppanin ja 10 osarahoittajan luomus, jonka koordinaattorina toimii Suomen ympäristökeskus. CIRCWASTE-hankkeessa on mukana kymmenen kunnan [edelläkävijäkuntaverkosto](#), joka on sitoutunut viemään kiertotaloutta kunnianhimoisesti ja konkreettisesti eteenpäin. Tutustuthan myös edelläkävijäkuntien kiertotalouden tiekarttoihin.

Fisu-verkosto

[Fisu \(Finnish Sustainable Communities\)](#) on edelläkävijäkuntien verkosto, joka tavoittelee hiilineutraalisuutta, jätteettömyyttä ja globaalisti kestäväää kulutusta vuoteen 2050 mennessä. Kunta, yritykset ja muut paikalliset toimijat rakentavat yhteisen vision ja tiekartan tavoitteiden saavuttamiseksi. Ne tunnistavat uusia yhteistoimintamahdollisuuksia ja tekemisen tapoja. Pyrkimyksenä on vahvistaa kunta- ja aluetaloutta, luoda työpaikkoja ja edistää kestäväää hyvinvointia. Fisu-verkoston kunnissa on käynnissä useita kuntien resurssiviisaustavoitteita edistäviä hankkeita. Esimerkiksi [REIVI-hankkeessa](#) luodaan Fisu-verkoston kunnille tehokas työkalu yritysten ilmastotyön vauhdittamiseen.

Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia – Canemure

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE

[Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia \(CANEMURE\)](#) on kuusivuotinen EU:n Life-hanke, joka toteuttaa kansallista ilmastopolitiikkaa. Hankkeessa viedään käytäntöön erityisesti energia- ja ilmastostrategian (EIS) sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) linjauksia. Canemure-hankkeessa toteutetaan käytännön ilmastotoimia, edistetään alueellista ilmastotyötä sekä tuetaan Hinku-verkostoa ja käytännön toimia asiantuntijoiden avulla.

Hinku-verkosto

[Hinku-verkosto](#) on vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-verkostossa on mukana myös maakuntia.

Kuntien luontotyötä tukeva verkosto

Kuntien luontotyötä tukevan verkoston toiminta on käynnistymässä syksyllä 2020. Verkoston käynnistämistä koordinoivat SYKE ja Kuntaliitto yhdessä. Verkosto tulee kokoamaan yhteen luonnon monimuotoisuuden parissa kunnissa työskentelevät ja tukemaan verkostoitumista, tiedonvaihtoa ja yhteisten hankkeiden suunnittelua. Verkoston avulla kuntien luontotyölle pyritään myös saamaan lisää näkyvyyttä ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvää keskustelua pyritään valtavirtaistamaan. Verkoston aloitustilaisuus järjestetään 24.9.2020 Kuntatalolla Helsingissä. Kaikille avoimen tilaisuuden kutsua tullaan jakamaan mm. Kuntaliiton sähköpostilistojen kautta, voit myös pyytää kutsun: annika.uddstrom@ymparisto.fi.

Ympäristöministeriön vuonna 2019 teettämässä [esiselvityksessä](#) kehitettiin yhteistyössä kuntien kanssa toimintamalli verkostoa varten, toteuttamaan on lähdetty selvityksessä esitettyä vaihtoehtoa 2.

Kuntaliiton Ilmastokunnat

**ILMASTO-
KUNNAT**

Tukea kuntien tavoitteelliseen ilmastotyöhön

Kuntaliiton tavoitteena on kuntien, seutujen ja maakuntien ilmastotyön sekä erilaisten hankkeiden ja verkostojen saattaminen yhteen. IlmastoKunnat on viestintää ja vuorovaikutusta verkostojen välille ja yli ja avoin alusta kaikille. Seuraa kuntien ilmastotyötä sosiaalisessa mediassa aihetunnisteella #ilmastokunnat, liity [sähköpostilistalle](#) tai tule mukaan tapaamisiin.

Kuntaliitto on julkaissut [tukipaketin kuntien ilmastotyön tueksi](#). Paketin video ja opas on tarkoitettu tukemaan kuntien johtoa ja päätöksentekijöitä ilmastotyön hahmottamisessa ja suunnittelemisessa. Opas löytyy [nyt myös ruotsiksi](#).

Seuraava isompi tapahtuma on Canemure-hankkeen, ympäristöministeriön, Ympäristötiedon foorumin ja Turun kaupungin kanssa järjestettävä Kuntien ilmastokonferenssi 11.-12.11.2020 Turussa. Tapahtuman nettisivut ja ilmoittautuminen avataan myöhemmin kesällä.

KEINO kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO on osa hallitusohjelman toteutusta, jonka toimintaa ohjaa ja rahoittaa Työ- ja elinkeinoministeriö. KEINO tukee ja auttaa julkisia hankkijoita kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittämisessä. <https://www.hankintakeino.fi/fi>

Osaamiskeskuksen päätavoitteet ovat:

- Lisätä kestävyystavoitetta ja innovatiivisuutta toteuttavia hankintoja Suomessa.
- Edistää julkisen hankinnan tunnistamista ja aktiivista käyttöä johtamisen välineenä.
- Auttaa hankintayksiköitä jakamaan avoimesti tietoa omista kokemuksistaan ja oppimaan toisiltaan.

Haku on auki KEINO-akatemiaan, joka järjestetään toista kertaa.

<https://www.hankintakeino.fi/fi/hankintaosaamisen-kehittaminen/opetusta-ja-tutkintotarjonta/keino-akatemia/hankintojen>

KEINOn uutiskirjeen voi tilata tästä: <https://www.hankintakeino.fi/fi/uutiskirjetilaus>

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO on konsortio, jonka eri osa-alueiden toteuttamisesta ja yhdessä kehittämisestä vastaavat Motiva Oy, Suomen Kuntaliitto ry, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Innovatorahoituskeskus Business Finland, Suomen ympäristökeskus SYKE, Hansel Oy sekä Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra.

Uusiutuvan energian kuntakatselmus UEKK

Uusiutuvan energian kuntakatselmus kartoittaa uusiutuvan energian kannattavat lisäämismahdollisuudet ja mahdollistaa tulevaisuuden toimenpiteiden suunnittelun.

Merkittävä osa katselmustyöstä on nykyisen tiedon kokoamista ja analysointia.

Jokainen kuntakatselmus sisältää taustatietojen, nykytilan ja energiataseen sekä uusiutuvan energian potentiaalin selvittämisen. Näiden lisäksi työhön voi sisällyttää kuntakohtaisesti tarpeellisia lisäselvityksiä.

Kuntakatselmuksella edistetään energia- ja ilmastopöytäselvityksien toteuttamista sekä ilmastokampanjakuntien sekä energiatehokkuussopimukseen liittyneiden kuntien käytännön toimenpiteitä.

Motivan sivuilta löytyy kattava paketti katselmustietoa:

https://www.motiva.fi/ratkaisut/energiakatselmustoiminta/tem_n_tukemat_energiakatselmukset/uusiutuvan_energian_kuntakatselmus.

Tältä sivulta löytyvät kuntakatselmuksia tekevät konsultit:

https://www.motiva.fi/ratkaisut/energiakatselmustoiminta/tem_n_tukemat_energiakatselmukset/uusiutuvan_energian_kuntakatselmus/uusiutuvan_energian_kuntakatselmoijat.

Kuntakatselmukseen on mahdollista hakea energiatukea. Tukea voi saada 50% hyväksyttävistä kustannuksista. Tukea haetaan Business Finlandin kautta <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/energiatuki/>.

Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS)

ENERGIATEHOKKUUS- SOPIMUKSET

<https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/>

www.sopimustulokset.fi

Kunta-alan energiatehokkuussopimus on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunta-alalla vuosina 2017-2025. Suomessa vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat tärkeä keino saavuttaa EU:n energiatehokkuusdirektiivin (EED) mukaiset energiankäytön tehostamistavoitteet. Sopimustoiminnalla saavutettavat energiansäästöt tukevat Suomen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä. Ne helpottavat myös kansallisia tavoitteita uusiutuvan energian käytön lisäämisestä.

Kunnat, kaupungit ja kuntayhtymät allekirjoittavat liittyjäkohtaisen energiatehokkuussopimuksen, jossa ne sitoutuvat Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin.

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa (14.5.2020) on mukana jo 100 toimijaa, mikä kattaa noin 73 % Suomen asukasluvusta. Mukaan mahtuu vielä ja liittyminen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen on ajankohtaista.

Lisätietoa okariina.rauta@motiva.fi ja kysy@energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi

Kuntien ilmastojohtamisen -reseptikirja

Kuntien ilmastojohtamisen -reseptikirja kokoaa yhteen kuntien parhaat ilmastojohtamisen käytännöt. Reseptikirja on koottu Ilmastojohtajat-hankkeessa, jossa 6 kuntaa pohti poikkihallinnollisia ilmastojohtamisen käytäntöjään vertaisoppimisen menetelmin. Voit ladata reseptikirjan osoitteessa www.ilmastojohtajat.fi. Hanke on osa ympäristöministeriön Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelmaa ja reseptikirjan koostamisesta vastasi Motiva.

Parhaat reseptit kuntien ilmastojohtamiseen

#ILMASTOJOHTAJAT

Viisaan liikkumisen verkosto (VILI)

Viisaan liikkumisen verkosto VILI yhdistää kestävän liikkumisen ja erityisesti liikkumisen ohjauksen parissa työskenteleviä tai siitä kiinnostuneita alan toimijoita eri sektoreilta. Jäseniä on yli 700 kunnista ja kaupungeista, valtionhallinnosta, yrityksistä, järjestöistä ja oppilaitoksista. Verkoston tavoitteena on lisätä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa sekä tuoda ajankohtaista sisältöä verkostolle eri aihepiirin teemoista. Verkoston jäsenyys on maksuton eikä se sido mihinkään. Motiva Oy koordinoi verkostoa Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien toimeksiannosta.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen verkoston jäseneksi: www.motiva.fi/vili

Teolliset symbioosit toimintamalli – FISS

Teolliset symbioosit Suomessa – FISS (Finnish Industrial Symbiosis System) on yhteistyöhön perustuva toimintamalli, jolla pyritään auttamaan yrityksiä ja muita toimijoita tehostamaan keskinäistä resurssien hyödyntämistä sekä synnyttämään uutta liiketoimintaa.

Symbiooseissa yritykset tuottavat toisilleen lisäarvoa hyödyntämällä tehokkaasti toistensa sivuvirtoja, teknologiaa, osaamista tai palveluja. Näin toisen toimijan sivuvirta tai jäte muuttuu tuottavaksi resurssiksi toiselle ja säästää kummankin kustannuksia vähentäen myös haitallisia ympäristövaikutuksia. Parhaimmessa tapauksessa symbiooseissa syntyy kaupallisesti menestyviä korkean jalostusasteen tuotteita loppukäyttäjien tarpeisiin sekä kotimaassa että kansainvälisillä markkinoilla.

FISS-malli perustuu aktiiviseen symbioosien edistämiseen eli fasilitointiin ja yhteiskehittämiseen. Tavoitteena on myös nostaa materiaalien jalostusarvoa ja aikaansaada uusia kilpailukykyisiä tuotteita ja palveluita.

Lisätietoja: www.teollisetsymbioosit.fi

Materiaalitori

Materiaalitori, jätteiden ja sivuvirtojen tietopalusta, on tarkoitettu yritysten ja organisaatioiden jätteiden ja tuotannon sivuvirtojen ammattimaiseen vaihdantaan. Materiaalitorissa voi myös etsiä ja tarjota näihin liittyviä palveluja, kuten jätehuolto- ja asiantuntijapalveluja.

Materiaalitorin käyttäminen on maksutonta ja avointa alan toimijoille.

Palvelun omistaa ympäristöministeriö ja sitä hallinnoi Motiva Oy

Palvelu osoitteessa: <https://www.materiaalitori.fi/>

Lisätietoja: www.motiva.fi/materiaalitori

 Materiaalitori

